

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
Department of Health Service Support

ศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง จังหวัดชลบุรี กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
คู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนาศูนย์ อสม.สร้างสุขภาพ

SOP-PHC-T- ๐๑

ผู้รับผิดชอบ กลุ่มพัฒนาวิชาการและการจัดการความรู้

ศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง จังหวัดชลบุรี

ทบทวนโดย ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง จังหวัดชลบุรี

อนุมัติโดย อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ฉบับที่ ๑

แก้ไขครั้งที่ ๐๒

วันที่บังคับใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

สถานะเอกสาร ควบคุม

คู่มือการปฏิบัติงาน	เรื่อง การพัฒนาองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-PHC-T- ๐๑	ฉบับที่ ๑ แก้ไขครั้งที่ ๐๒
	วันที่บังคับใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	หน้า ๒ จาก ๗

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
๑ วัตถุประสงค์	๓
๒ ฝั่งกระบวนการทำงาน	๓
๓ ขอบเขต	๕
๔ ความรับผิดชอบ	๕
๕ คำจำกัดความ	๖
๖ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๖
๗ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มาตรฐานหรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	๖
๘ การจัดเก็บและการเข้าถึงเอกสาร	๗
๙ ระบบการติดตามและประเมินผล	๗

คู่มือการปฏิบัติงาน	เรื่อง การพัฒนาองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-PHC-T- ๐๑	ฉบับที่ ๑ แก้ไขครั้งที่ ๐๒
	วันที่บังคับใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	หน้า ๓ จาก ๗

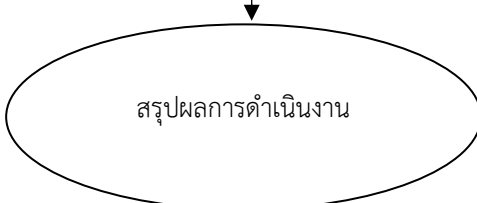
๑. วัตถุประสงค์

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้รับผิดชอบงานให้สามารถพัฒนา อสม.เป็นต้นแบบในการสร้างสุขภาพ และขับเคลื่อนงานสุขภาพภาคประชาชนได้

๒. ผังกระบวนการทำงาน

ลำดับ	ขั้นตอน (Flow)	มาตรฐาน เวลา	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑.		๒,๔๐๐ นาที	รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ขององค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพต้นแบบสร้างสุขภาพ	กลุ่มพัฒนาวิชาการและการจัดการความรู้
๒.		๑,๔๔๐ นาที	ประชุมวางแผนการดำเนินงานพัฒนา องค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ ปี ๒๕๖๖	กลุ่มพัฒนาวิชาการและการจัดการความรู้
๓.		๒,๔๐๐ นาที	- ชี้แจง สื่อสาร สร้างความเข้าใจ แนวทางการพัฒนา องค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ ผ่านช่องทางต่างๆ ให้กับผู้รับผิดชอบงานสุขภาพภาคประชาชน ประธานชมรม อสม. และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มพัฒนาวิชาการและการจัดการความรู้

คู่มือการปฏิบัติงาน	เรื่อง การพัฒนาองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-PHC-T- ๐๑	ฉบับที่ ๑ แก้ไขครั้งที่ ๐๒
	วันที่บังคับใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	หน้า ๔ จาก ๗

ลำดับ	ขั้นตอน (Flow)	มาตรฐาน เวลา	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ
๔.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพองค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ </div>	๑,๔๔๐ นาที	-ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ศักยภาพองค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ กับ เครือข่ายงานสุขภาพภาค ประชาชน และกรรมการ ชมรม อสม.ระดับตำบล, อำเภอ, จังหวัด ผ่านช่องทาง ต่างๆ เช่น ประชุมเชิง ปฏิบัติการ หรือ ระบบ ออนไลน์	กลุ่ม พัฒนา วิชาการ และการ จัดการ ความรู้
๕.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ติดตาม เยี่ยมเสริมพลัง องค์กร อสม. สร้างสุขภาพ </div>	๔,๓๒๐ นาที	ติดตาม สนับสนุน การ ดำเนินงาน องค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ ผ่าน ช่องทางต่างๆ เช่น ระบบ ออนไลน์, ลงพื้นที่ เป็นต้น	กลุ่ม พัฒนา วิชาการ และการ จัดการ ความรู้
๖.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานองค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ </div>		ติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานองค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ ผ่าน ช่องทางต่างๆ เช่น ระบบ ออนไลน์, ลงพื้นที่ เป็นต้น	กลุ่ม พัฒนา วิชาการ และการ จัดการ ความรู้
๗.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> </div>	๓,๓๖๐ นาที	-ประเมินผลการดำเนินงาน องค์กร อสม.ต้นแบบสร้าง สุขภาพ -จัดทำรายงานสรุปผลการ ดำเนินงานพัฒนาองค์กร อสมฯ เสนอผู้ อำนวยการ กอง สนับ สนุน สุข ภาพ ภาค ประชาชน และผู้บริหารกรมฯ	กลุ่ม พัฒนา วิชาการ และการ จัดการ ความรู้
รวม		๑๕,๓๖๐ นาที		

คู่มือการปฏิบัติงาน	เรื่อง การพัฒนาองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-PHC-T- ๐๑	ฉบับที่ ๑ แก้ไขครั้งที่ ๐๒
	วันที่บังคับใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	หน้า ๕ จาก ๗

๓. ขอบเขต

- ๓.๑ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ขององค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพต้นแบบสร้างสุขภาพ
- ๓.๒ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ
- ๓.๓ ชี้แจง สื่อสาร สร้างความเข้าใจ แนวทางการพัฒนาองค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ ผ่านช่องทางต่างๆ ให้กับผู้รับผิดชอบงานสุขภาพภาคประชาชน ประธานชมรมอสม. และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๔ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพ องค์กร อสม.ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ระบบออนไลน์ หรือ ประชุมเชิงปฏิบัติการ อสม.สร้างสุขภาพแก่กลุ่มเป้าหมาย
- ๓.๕ ติดตาม เยี่ยมเสริมพลัง องค์กร อสม.สร้างสุขภาพ
- ๓.๖ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานองค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ
- ๓.๗ ประเมินและสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาองค์กร อสม.ฯ เสนอผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน และผู้บริหารกรมฯ

๔. ความรับผิดชอบ

- ๔.๑ **ผู้บริหาร กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ**
มีบทบาทหน้าที่ อำนาจการ กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
- ๔.๒ **ผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ**
มีบทบาทหน้าที่ อำนาจการ ติดตาม กำกับ การพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
- ๔.๓ **ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง จังหวัดชลบุรี**
มีบทบาทหน้าที่ เป็นที่ปรึกษา และติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามแผน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ๔.๔ **ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรฯ**
มีบทบาทหน้าที่ ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฯ ตามผังกระบวนการทำงานให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์, ส่งเสริม, สนับสนุนการดำเนินงาน, ประเมินผล และสรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง
- ๔.๕ **เครือข่ายการดำเนินงาน (ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพภาคประชาชนระดับจังหวัด)**
มีบทบาทหน้าที่ ส่งเสริม/สนับสนุนการดำเนินงานฯ ตามแนวทางการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ
- ๔.๖ **เครือข่ายการดำเนินงาน (ประธานชมรม อสม. ระดับจังหวัด)**
มีบทบาทหน้าที่ ส่งเสริม/สนับสนุน/ร่วมการดำเนินงานฯ และรายงานผลการดำเนินงานองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ ตามแนวทางการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ

คู่มือการปฏิบัติงาน	เรื่อง การพัฒนาองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-PHC-T- ๐๑	ฉบับที่ ๑ แก้ไขครั้งที่ ๐๒
	วันที่บังคับใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	หน้า ๖ จาก ๗

๕. คำจำกัดความ

องค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ หมายถึง ชมรม อสม.ระดับตำบล, อำเภอ หรือจังหวัด ที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ให้เป็นองค์กรต้นแบบสร้างสุขภาพ และเป็นองค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Organization: HLO) ที่เป็นแบบอย่างในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ(Health Literacy) ของคนในชุมชน อันจะนำไปสู่ชุมชนสุขภาพดี

ระดับความสำเร็จของการพัฒนาองค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ พิจารณาความสำเร็จในการดำเนินการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ ติดตาม เยี่ยมเสริมพลัง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์กร อสม. ยกระดับการทำงานสู่การเป็นหมอคนที่ ๑ เชื่อมโยงกลไก ๓ หมอ ให้ สามารถจัดการสุขภาพ และพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- ๖.๑ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ขององค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ
- ๖.๒ ประชุมวางแผนการดำเนินงานพัฒนาองค์กร อสม. ต้นแบบสร้างสุขภาพ ปี ๒๕๖๖
- ๖.๓ ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน สื่อสาร สร้างความเข้าใจการพัฒนาองค์กร อสม.สร้างสุขภาพผ่านช่องทางต่างๆ ให้กับผู้รับผิดชอบงานสุขภาพภาคประชาชน ประธานชมรม อสม. และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
- ๖.๔ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพองค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ
- ๖.๕ สรุปผลการดำเนินงานรอบ ๕ เดือน เสนอผู้อำนวยการศูนย์ สสม.ภาค
- ๖.๖ ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานองค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ระบบออนไลน์, ลงพื้นที่ เป็นต้น
- ๖.๗ ประเมินผลการดำเนินงาน องค์กร อสม.ต้นแบบสร้างสุขภาพ
- ๖.๘ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาองค์กร อสม.ฯ เสนอผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน และผู้บริหารกรมฯ

๗. กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มาตรฐานหรือเอกสาร อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ๗.๑ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๔
- ๗.๒ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกลาง เรื่องการรวมกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๖๑

๘. การจัดเก็บและการเข้าถึงเอกสาร

๘.๑ การจัดเก็บ

ชื่อเอกสาร/โปรแกรม	สถานที่เก็บ	ผู้รับผิดชอบ	การจัดเก็บ (รูปแบบเอกสาร/ไฟล์)	ระยะเวลา จัดเก็บ
๑. แนวทางการดำเนินงานการพัฒนา องค์กรอสม.สร้างสุขภาพ	ตู้เก็บเอกสาร	ผู้รับผิดชอบงาน	แฟ้มเอกสาร	๑๐ ปี
๒. หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพองค์กร อสม. สร้างสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง)				

คู่มือการปฏิบัติงาน	เรื่อง การพัฒนาองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-PHC-T- ๐๑	ฉบับที่ ๑ แก้ไขครั้งที่ ๐๒
	วันที่บังคับใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	หน้า ๗ จาก ๗

๘.๒ ผู้มีสิทธิเข้าถึง

๘.๒.๑ ผู้บริหาร กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

๘.๒.๒ ผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

๘.๒.๓ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง จังหวัดชลบุรี

๘.๒.๔ ผู้รับผิดชอบงานองค์กร อสม.สร้างสุขภาพ

๘.๒.๕ เครือข่ายการดำเนินงาน (ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพภาคประชาชนระดับจังหวัด, ประธานชมรม อสม. ระดับจังหวัด)

๙. ระบบการติดตามและประเมินผล

การติดตาม ผู้รับผิดชอบรายงานสรุปผลการดำเนินงานรอบ ๕ เดือนและสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาองค์กรอสม.ารอบ ๑๑ เดือน เสนอผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน และผู้บริหารกรมฯ และเป็นลายลักษณ์อักษร

ประเมินผล ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาองค์กร อสม.ฯ และสรุปผล พร้อมปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการดำเนินงานพัฒนาองค์กร อสม.ฯ เสนอผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน และผู้บริหารกรมฯ เป็นลายลักษณ์อักษร